

**VREDEGERECHT
VAN HET EERSTE KANTON ANDERLECHT**

A.R. Nr.01A559

VONNIS OP TEGENSPRAAK
Eerste aanleg

afschrift afgeleverd
in uitvoering van art
792 van het Gerecht
lijk Wetboek
Vrij van griffierecht-ART 3
art. 124 van het G. W

REP. 3363

UITGIFTE AFGELEVER AAN
partij op
JBC KOST :
UOR

Ter openbare terechtzitting van **VEERTIEN NOVEMBER**
TWEEDUIZEND EN ÉÉN, in de zittingzaal van het Vredegerecht van het
eerste kanton Anderlecht, werd door Ons, Hilde BUYSE, Vrederechter,
bijgestaan door Luc VANDYCK, Hoofdgriffier van dit rechtsgebied, het
volgend vonnis uitgesproken na beraad:

IN ZAKE VAN:

Het **BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJK GEWEST, GRONDREGIE**,
vertegenwoordigd door haar Minister van Openbare Werken en Vervoer,
met burelen te 1030 Brussel, Vooruitgangstraat, 80 bus 1,

Eisende partij vertegenwoordigd door Meester Emmanuelle Cugnon,
advocaat te 1083 Brussel, J.P. Van Pagéstraat, 61;

TEGEN :

Het **VLAAMSE GEWEST** , vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering
in de persoon van de Vlaamse Minister van Mobiliteit, Openbare Werken en
Energie, met burelen te 1000 Brussel, Koning Albert II laan, 20,

Verwerende partij vertegenwoordigd door Meester Stijn Butenaerts,
advocaat te 1080 Brussel, Leopold II laan, 180;

Gezien het verzoekschrift strekkende tot voorafgaande minnelijke schikking
van 23 april 2001;

Gezien het proces-verbaal van niet-verzoening van 9 mei 2001;

Gezien het verzoekschrift strekkende tot toekenning van een uitweg, ter
griffie neergelegd op 11 juni 2001;

Gezien het proces-verbaal van plaatsopneming van 27 juni 2001;

Gezien de conclusies van partijen;

Gehoord de raadslieden van partijen in hun uitleg en middelen;

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

TEN AANZIEN VAN HET ONDERWERP VAN DE VORDERING

Overwegende dat de vordering ertoe strekt om, met toepassing van artikel 682 B.W., ten aanzien van de percelen grond die te Anderlecht, Aakaai, ten kadaster zijn gekend onder de nummers 6D43B, 6D44A, 6D44C en 6D45A, een uitweg te vorderen over het naburig erf dat eigendom is van verweerster en gelegen is te Sint-Pieters-Leeuw, Vaartkaai 10;

Dat verweerster zowel de toelaatbaarheid als de gegrondheid van deze vordering betwist;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN

Overwegende dat, zoals reeds gezegd, de percelen waarvan hoger sprake respectievelijk gelegen zijn te Anderlecht, Aakaai en te Sint-Pieters-Leeuw, Vaartkaai;

Dat eiseres in 1995 zoutsilo's heeft opgericht op de percelen die gelegen zijn op het grondgebied van de gemeente Anderlecht;

Dat deze percelen, naar eiseres stelt, alleen toegang hebben tot de openbare weg via het aangrenzend perceel van verweerster;

Dat verweerster in 1999 de bestemming zou hebben gewijzigd van het perceel dat gelegen is op het grondgebied van de gemeente Sint-Pieters-Leeuw et dat dit perceel, op dat ogenblik, ter hoogte van de openbare weg bij middel van een toegangspoort werd afgesloten;

Dat de opening van de toegangspoort bij middel van een geheime code gebeurt, code die enkel gekend is door aangestelden van verweerster;

Dat eiseres zich erover beklaagt dat zij sindsdien enkel nog overdag toegang kan krijgen tot haar zoutsilo's, terwijl zij zowel bij dag als bij nacht toegang tot haar percelen zou moeten hebben;

Dat in de aldaar gelegen silo's inderdaad het zout is opgeslagen dat 's winters op de autosnel- en andere wegen van het zuiden van het Brusselse gewest moet worden uitgestrooid;

Dat omtrent deze toestand, sinds 1999, een geschil is ontstaan tussen partijen;

Dat verweerster, meer bepaald vanaf 31 oktober 2001, eiseres de toelating heeft ontzegd om de zoutsilo's nog te gebruiken, dit zowel overdag als 's nachts;

Dat partijen totnogtoe niet konden worden verzoend;

TEN AANZIEN VAN DE ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING

Overwegende dat het Vlaamse Gewest, ten titel van exceptie, de eigendomstitel van eiseres betwist;

Dat het Vlaamse Gewest inderdaad beweert eigenares te zijn, niet alleen van de percelen grond die gelegen zijn op het grondgebied van de gemeente Sint-Pieters-Leeuw, maar ook van de percelen grond die gelegen zijn op het grondgebied van de gemeente Anderlecht;

Dat de vordering van eiseres in die omstandigheden niet toelaatbaar zou zijn bij gemis aan belang;

Dat Ons in conclusies gevraagd wordt, preliminair, uitspraak te doen omtrent de respectieve eigendomsbewijzen van partijen;

Ten aanzien van de eigendomsbetwisting

Overwegende dat de stellingen van partijen, met betrekking tot de bestaande eigendomsbetwisting, fundamenteel uiteenlopen;

Dat voor het tot standkomen van de Staatshervorming van 1980 het geheel van de kwestieuze percelen aan één en dezelfde eigenaar toebehoorden, namelijk aan de Belgische Staat;

Dat in het licht van de wetgevende teksten die volgen, zich de vraag stelt wat enerzijds de functie, anderzijds de bestemming was van de kwestieuze percelen op het ogenblik dat zij door de Belgische Staat werden overgedragen aan de Gemeenschappen en Gewesten;

Dat partijen het, eveneens ten aanzien van deze feitenkwestie, oneens zijn, nu de kwestieuze percelen voor het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest op 31 december 1988 de aanhorigheid van een waterweg waren, terwijl zij in de stelling van het Vlaamse Gewest een regie, minstens de aanhorigheid van een weg waren;

Dat beide mogelijkheden hieronder zullen worden onderzocht;

Eerste hypothese : de kwestieuze percelen waren op 31 december 1988 de aanhorigheid van een waterweg

Overwegende dat eiseres, formeel gezien, niet wordt tegengesproken door verweerster wanneer zij in conclusies aanstipt:

- dat, op 31 december 1988, de kwestieuze percelen werden beheerd door de dienst “Kolenafvoerkanalen”, m.a.w. dienstig waren als een aanhorigheid van een waterweg;
- dat verweerster de bestemming van haar percelen, deze gelegen op het grondgebied van de gemeente Sint-Pieters-Leeuw slechts zou hebben gewijzigd in 1999 (maar waarbij wel niet wordt gepreciseerd waaruit deze wijziging van bestemming precies bestond);

Dat eiseres alsdan, m.a.w. in zoverre deze hypothese juist is, met reden stelt:

- dat het hier, bij toepassing van artikel 6, § 1, X, 2° van de Bijzondere Wet Hervorming Instellingen van 8 augustus 1980, wel degelijk gaat om een materie in de zin van artikel 107 *quater* van de toenmalige Grondwet, te weten om “de waterwegen en hun aanhorigheden”;
- dat nadien, te weten bij de inwerktreding van artikel 57 § 2 van de Bijzondere wet van 16 januari 1989 is voorzien in “*een afwijking*” op het principe als omschreven in artikel 12 van de wet van 8 augustus 1980, te weten dat de roerende en onroerende eigendommen van de Staat, zowel van het openbaar als van het privaat domein, die onmisbaar zijn voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Gewesten en de Gemeenschappen, zonder schadeloosstelling, aan deze worden overgedragen bij middel van een in Ministerraad overlegd Koninklijk besluit dat de voorwaarden en de nadere regelen van die eigendomsoverdracht nader bepaalt;
- dat artikel 57 § 2 van de Bijzondere wet van 16 januari 1989 inderdaad stelt dat de “*roerende en onroerende goederen van de Staat, zowel behorend tot het openbaar als tot het privaat domein, die ressorteren onder de bevoegdheid van de Gewesten krachtens artikel 6, § 1, III, 8° en X van dezelfde wet, alsmede de grote waterbouwkundige werken zonder vergoeding worden overgedragen naar gelang van hun ligging*”;
- dat hierbij, volledigheidshalve, nog moet worden genoteerd:
 - (a) dat voormeld artikel 6, § 1, III, 8° handelt over de onbevaarbare waterlopen en hun bermen en in casu dus niet moet in aanmerking worden genomen,

- (b) dat voormeld artikel 6, § 1, X verwijst naar alle materies die de wet van 8 augustus 1980 heeft gerangschikt onder de titel "openbare werken en vervoer", waaronder zowel de wegen als de waterwegen zijn begrepen,
- (c) dat artikel 57, § 4 van de wet, behoudens het territorialiteitsprincipe, bovendien:
- (c1) het principe huldigt dat de hier vermelde overdrachten "*van rechtswege*" worden uitgevoerd en "*zonder verdere formaliteiten aan derden tegenstelbaar zijn vanaf de inwerkingtreding van de wet*",
- (c2) maar anderzijds toch eist dat "*onverminderd het eerste lid van deze paragraaf*" een inventaris van deze goederen moet worden opgemaakt:
- bij een in Ministerraad overlegd Koninklijk besluit,
 - op eensluidend advies van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen,
 - bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad;

Dat in de hier onderzochte hypothese, de conclusie zich dus opdringt dat de kwestieuze percelen als aanhorigheid van een waterweg van rechtswege en zonder verdere formaliteiten, zijn overgedragen naar het Brusselse Gewest bij de inwerkingtreding van artikel 57 van de Bijzondere wet van 16 januari 1989, en zulks ongeacht het al dan niet bestaan van een Koninklijk besluit dat de kwestieuze percelen op formele wijze aan het ene of het andere Gewest toebedeelt;

Dat in de hier onderzochte hypothese elke eigendomsoverdracht immers nauw is verbonden met het territorialiteitsgegeven, te weten dat de kwestieuze percelen die gelegen zijn op het grondgebied van de gemeente Anderlecht, noodzakelijkerwijze, moesten worden overgedragen aan het Brusselse Gewest en dat de percelen die gelegen zijn op het grondgebied van de gemeente Sint-Pieters-Leeuw, noodzakelijkerwijze, moesten worden overgedragen aan het Vlaamse Gewest;

Dat de aldus omschreven conclusie trouwens volledig overeenstemt met wat te lezen valt in het Koninklijk besluit van 5 oktober 1992 tot vaststelling van de lijst van de waterwegen en hun aanhorigheden overgedragen van de Staat aan het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, nu dit besluit - ten aanzien van de waterwegen en hun aanhorigheden behorend tot de scheepvaartwegen beheerd door de Dienst der Kolenafvoerkanalen, meer bepaald het kanaal van Charleroi naar Brussel - tot de vaststelling leidt dat alle waterwegen en aanhorigheden die ten noord-noord-oost liggen van de grens tussen de gemeente Sint-Pieters-Leeuw en Anderlecht aan het Brusselse

Hoofdstedelijk Gewest toebehoren (B.S., 30 oktober 1992);

Tweede hypothese : de kwestieuze percelen vormen één geheel met de percelen gelegen op het grondgebied van de gemeente Sint-Pieters-Leeuw en dit geheel was, op 31 december 1988 te beschouwen als een "regie", minstens als "een aanhorigheid van een weg";

Overwegende dat de hier omschreven bestemming van de percelen, dit is deze van het Vlaamse Gewest, eveneens kadert in de materie waarvan sprake in artikel 107 quater van de toenmalige Grondwet, nu de bevoegdheden inzake "*wegen en hun aanhorigheden*" ook aan de gewesten werden overgedragen bij artikel 6, § 1, X, 1° van de Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij de wet van 8 augustus 1988;

Dat verweerster haar eigendomsrechten uitdrukkelijk steunt op het Koninklijk besluit van 6 december 1991 tot vaststelling van de lijst van de wegen en van hun aanhorigheden overgedragen aan het Vlaamse Gewest (B.S., 23 januari 1992);

Dat bijlage 3 van dit besluit een aantal "*regies, stapelplaatsen, silo's en terreinen*" vermeldt, waaronder ook de "*regie*" gelegen te Sint-Pieters-Leeuw, Vaartkaai 10;

Dat bijlage 3, naar wat te lezen valt in artikel 1,2 van voormeld Koninklijk besluit van 6 december 1991, de lijst inhoudt van de "*regieposten, stapelplaatsen en silo's die nodig zijn om het beheer en het onderhoud van de wegen te verzekeren*" en ook deze van "*de terreinen die op 31 december 1988 bestemd waren voor het optrekken van regieposten*" (onderlijning door Ons);

Dat de eigendomsoverdrachten waarvan sprake, steeds luidens de tekst van artikel 1 van voormeld Koninklijk besluit, zich situeren bij deze die, wat de wegen en hun aanhorigheden betreft, werden uitgevoerd krachtens artikel 57, § 2 van de Bijzondere Wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, wat meteen uitsluit dat het ten deze zou gaan om een eigendomsoverdracht als voorzien bij artikel 12 van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980, te weten een overdracht van goederen die "onmisbaar" zijn geacht voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Gewesten en Gemeenschappen en waarvoor de voorwaarden en nadere regelen formeel moesten worden bepaald bij een in Ministerraad overlegd Koninklijk besluit;

Dat ook indien het, ten deze, zou handelen,

- hetzij om een regiepost, waarbij dit woord, bij gebreke aan definitie in de wettekst zelf, wordt begrepen in zijn algemene betekenis, m.a.w. in "Belgisch" Nederlands als een staatsbedrijf, een openbaar nutsbedrijf,
- hetzij om de aanhorigheid van een weg,
- hetzij zelfs om een terrein dat reeds op 31 december 1988 bestemd was voor het optrekken van een regiepost ten dienste van het wegverkeer,

hoger reeds is aangetoond dat eigendomsoverdrachten die zich situeren in het raam van artikel 57 van de Bijzondere Wet van 16 januari 1989, luidens de bewoordingen van de wetbepaling zelf ("*naar gelang van hun ligging*") onderworpen zijn aan het territorialiteitsbeginsel;

Dat ten aanzien van de te onderzoeken eigendomsproblematiek, meteen geen nuttige argumenten kunnen worden gesteund op het feit dat:

- eiseres geen Koninklijk besluit kan voorleggen waarin de eigendomsoverdracht van de kwestieuze percelen onder een eigen postadres staat vermeld,
- de kwestieuze percelen voorheen één geheel vormden met een aantal andere percelen, nu deze laatste waren gelegen op het grondgebied van een ander gewest,
- de kwestieuze percelen, alleszins sinds 1995, datum waarop de zoutsilo's er kwamen, uitsluitend nog aangewend werden voor het winteronderhoud van de wegen;

Dat ook al voorziet het tweede lid van de vierde paragraaf van artikel 57 van de Bijzondere Wet van 16 januari 1989 in een bijzonder overlegd Koninklijk besluit, kan er niet worden voorbij gegaan aan de omstandigheid dat het eerste lid van deze paragraaf voorziet in een uitvoering van rechtswege en dat de tweede paragraaf van het artikel uitdrukkelijk stelt dat elke overdracht geschiedt naar gelang de ligging van de goederen, *de facto* naar gelang de respectieve gemeentegrenzen;

Dat anders gesteld, het Koninklijk besluit van 6 december 1991 tot vaststelling van de lijst van de wegen en van hun aanhorigheden overgedragen aan het Vlaamse Gewest strijdig zou zijn met artikel 57 van de Bijzondere Wet van 16 januari 1989 indien het aldus zou worden geïnterpreteerd dat het ook eigendomsoverdrachten aan het Vlaamse Gewest inhield van percelen grond die gelegen zijn op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest;

Dat dergelijke interpretatie bovendien tot de toepassing zou moeten leiden van de regel die is vervat in artikel 159 van de Grondwet, te weten dat de hoven en rechtbanken algemene, provinciale en plaatselijke besluiten en verordeningen maar mogen toepassen in zoverre ze met de wetten overeenstemmen;

Besluit met betrekking tot de eigendomstitels

Overwegende dat beide hypothesen die hierboven werden onderzocht dus tot een zelfde besluit leiden, te weten dat het de formele wil van de wetgever was om stipt het territorialiteitsprincipe te eerbiedigen bij alle eigendomsoverdrachten die steunden op artikel 57 van de Bijzondere Wet van 16 januari 1989;

Dat al deze eigendomsoverdrachten immers aan het ene of het andere gewest moesten worden overgedragen "*naar gelang de ligging*", met andere woorden met eerbiediging van de gewestgrenzen;

Dat waar deze gewestgrenzen overeenstemmen met de gemeentelijke grenzen, de kwestieuze percelen grond, dit zijn deze waarop het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest de zoutsilo's bouwde en die gelegen zijn op het grondgebied van de gemeente Anderlecht, onmogelijk aan het Vlaamse Gewest kunnen toebehoren;

Dat, zoals ook reeds gezegd, niets nuttigs kan worden afgeleid ten voordele van de stelling van het Vlaamse Gewest:

- enerzijds uit het eventueel ontbreken van een Koninklijk besluit waaruit zou blijken dat "het andere deel" van de kwestieuze regiepost formeel overgedragen werd aan het Brusselse Gewest,
- anderzijds uit het feit dat het Koninklijk besluit van 6 december 1991 tot vaststelling van de lijst van de wegen en van hun aanhorigheden overgedragen aan het Brusselse Gewest, evenmin melding maakt van de kwestieuze percelen;

Dat de besproken eigendomsoverdracht inderdaad van rechtswege tussenkwam bij de inwerkingtreding van de wet van 16 januari 1989;

Dat het Vlaamse Gewest, in conclusies, ook onterecht een middel steunt op het feit dat dit laatste Koninklijk besluit van 6 december 1991 betreffende het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest melding maakt van weggedeelten die gelegen zijn binnen het grondgebied van het Vlaamse Gewest, meer bepaald van een stuk van de ring gelegen te Wemmel;

Dat Koninklijke besluiten van respectievelijk 12 mei 1992 en 10 juni 1993, beiden tot wijziging van het Koninklijk besluit van 6 december 1991, de gemaakte vergissingen herstelden zodat thans, alle wegen die op het grondgebied van het Vlaamse Gewest zijn gelegen geschrapt werden van de lijst van de goederen die werden overgedragen aan het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest;

Dat de overheid, zodoende, een correcte interpretatie gaf aan artikel 57 § 2 van de Bijzondere Wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten die geen enkele uitzondering op het territorialiteitsbeginsel toelaat en "geen enkele morzel grond" van het ene naar het andere gewest overdraagt;

Dat gelet op wat voorafgaat, niet moet worden onderzocht in welke (overigens niet opgegeven) omstandigheden het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest destijds een bouwvergunning bekwam om de zoutsilo's te bouwen, en evenmin het feit dat het Vlaamse Gewest aan het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest een opzegging betekende van de toelating om de zoutsilo's vanaf 31 oktober 2001 te gebruiken;

Dat de vordering dus wel degelijk ontvankelijk is;

TEN AANZIEN VAN DE GEGRONDHEID VAN DE VORDERING

Overwegende dat er, gelet op wat voorafgaat, geen sprake kan zijn van natrekking;

Dat beide partijen de hoedanigheid van eigenaar hebben;

Dat er dan ook twee verschillende erven bestaan, waarvan één - dit van eiseres- volkomen is ingesloten;

Dat de vordering, ingeleid op basis van artikel 682 B.W., dienvolgens volledig gegrond is;

Dat de gevorderde uitweg, te weten deze die loopt langs de geasfalteerde weg, dan ook moet worden verleend;

Dat eiseres eveneens met reden stelt dat verweerster ervoor moet zorgen dat zij deze uitweg op permanente wijze verzekert, 's nachts inbegrepen;

Dat dit recht van uitweg voor het overige aan geen bijzondere voorwaarden dient te worden onderworpen, aangezien het aan verweerster slechts een minimale schade veroorzaakt;

Dat, teneinde de goede uitvoering van het vonnis te verzekeren, ook de hierna volgende dwangsom kan worden opgelegd, waarbij wel gepreciseerd wordt dat de eventuele verbeurte van deze dwangsom maar kan tussenkomen vanaf de dag dat het vonnis kracht van gewijsde zal hebben bekomen;

TEN AANZIEN VAN DE UITVOERBAARHEID BIJ VOORRAAD VAN DIT VONNIS

Overwegende dat de beslissing die volgt uitvoerbaar bij voorraad moet

worden verklaard;

Dat er anders over oordelen neerkomt op een volledige ontkenning van de eigendomsrechten van eiseres;

Dat dergelijke schending van rechten dermate ernstig is, dat zij onmogelijk kan worden geduld, terwijl de voorlopige tenuitvoerlegging van dit vonnis door verweerster haar geen enkele, onherstelbare, schade toebrengt;

OM DEZE REDENEN, Wij, VREDERECHTER,

Verklaren de vordering ontvankelijk en gegrond;

Kennen aan eiseres een recht van uitweg toe langs de geasfalteerde weg gelegen op het eigendom van verweerster, regie 223, Vaartkant 10 te Sint-Pieters-Leeuw;

Zeggen voor recht dat dit recht van uitweg op ononderbroken wijze zal worden uitgeoefend, d.w.z. zowel 's nachts als overdag en dat het aan geen voorwaarden wordt onderworpen;

Verklaren het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elk verhaal en zonder borgstelling noch kantonnement;

Zeggen dat verweerster een dwangsom ad TIENDUIZEND EURO (10.000,- EURO), hetzij **VIERHONDERD EN DRIE DUIZEND DRIEHONDERD NEGEN EN NEGENTIG FRANK** (403.399,-BEF) zal verbeuren per vastgestelde inbreuk, met dien verstande dat de veroordeling tot verbeurte slechts zal tussenkomen in zoverre de inbreuk werd gepleegd NADAT dit vonnis in kracht van gewijsde zal zijn gegaan;

Veroordelen verweerster tot alle kosten van het geding, tot op heden begroot op 17.970 BEF, inbegrepen de rechtsplegingsvergoeding en de aanvullende rechtsplegingsvergoeding;

En Wij hebben getekend met de Hoofdgriffier;
Goedgekeurd de doorhaling van lijnen en woorden.